

PERIÓDICH VERMELL

SALUT PÚBLICA ## INTERESSOS POPULARS ## ARTS Y LLETRAS

PREUS DE VENTA
 25 exemplars. Una peseta
 Cada número. 2 quartos
Surti á llum ab tota regularitat á lo menos una vegada cada setmana

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
 96 - RONDA DE LA UNIVERSITAT - 96
 BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Tot Espanya, portat á domicili. . . . 8 rals trimestre
 Païssos de la Unió Postal. 16 id. id.
Dona números extraordinaris sempre que ho demanau las circumstancies

¡¡OBRIU L' OLLI!!

Participém á tots aquells que 'ns habian demanat exemplars del n.º 48, contenint lo primer article sobre *Lo procés del Papat*, que ja n' habém fet una nova tirada, podent desd' ara servir los que 'ns demanin.

Lo mateix dihém als coleccionistas que s' hagin quedat sense aquell número que parla de las queridas del papa.

¡Ah! No cal dir que 'l preu será 'l mateix. Dos QUARTETS y bon profit.

PREGARIAS

Com aquestos dias ha plogut á bots y á bar-rals allí ahont han fet pregarías y allí ahont no n' han fet, ab lo qual no 'ns fora difícil pro-bar que fins lo cel es demócrata, perque practi-ca la *igualtat*, avuy trayém á llum quatre notas que teniam al calaix, á fi de edificar á nostres lectors en lo sant temor de Deu pera que no se 'ls perdi tan facilment la fé, ni 'ls hi caygui la venerable llana de darrera del coll.—Amen.

Desgraciadament lo pregar á Deu y als sants pera que plogui ha deixat da donar lo resultat que segons diuhen pares graves habia donat en altre temps. Probas ben patents vaig á donarne en curtas ratllas.

En lo poblet de Alp (Cerdanya) pel passat juliol lo rector y 'ls seus feligresos recorrian los carrers de la població pregant com uns be-neys pera que ploqués.

De ploure ja vá ploure. Com que quan pre-gaban á Deu per pluja las bromas estaban á punt de reventar.

Pero, fillets de María Santíssima, los fidels deyan als heretjes: ¿veyeu, veyeu incréduls, condemnats, com lo tot poderós ha escoltat nostres prechs? Bé podreu convenceus ara.

En aixó 'l rector estava tot cofoy, tant que no cabia dins de la sotana.

Mes, quan estava disposat á donar gracias á Deu y als sants intercessors... jo no sé quí de-bia ser que arria una pedregada que tot ho dei-xá erm.

Y encara que acaba aquí aquesta comedia, ara en comensa un' altra.

Llegiu:
 A Balaguer pel mateix temps, pregaren al seu célebre sant Cristo demanant pluja. No se si la imatge vá comprendreño malament; lo cert es que tingueren pedregada.

Y en molts pobles d' Urgell succehi, ademés de la pluja y la pedregada, una cosa per l' estil de la que van á llegir.

Tantas ratas hi havia que no las podian ex-terminar de cap manera. Qualsevol hauria dit que eran fillas de carlí.

Després de rumiar la mostra y de consultar tots los llibres escrits per las llumaneras de la Iglesia, y quan ja una pila de rectors s' ha-bian casi tocat del bolet de tant y tant y tant expreme 'l cervell, acordan que 'l millor remey per acabar ab la plaga de las ratas era 'l fer bonas pregarías.

A mi 'm sembla que se 'm hauria ocorregut avants que tot fomentar la cria de gats, pero vamos, ¡com jo no hi tenia vot!

Las ratas no desapareixian á pesar de las pre-garías. Al contrari; cada dia anaban en au-ment.

Cansats ja de tantas y tantas pregarías y sem-blantlos que no 'ls escoltava ni Deu ni 'l Dia-ble; decideixen plegar 'l ram.

¡Santa determinació!
 Pero las ratas vinga fer niu y fer cria y mul-tiplicarse cada dia mes.

La situació era difícil, inaguantable.
 Mes ¡oh! miracle.

Un dia d' aquells, quan la plaga era mes ter-rible arriba un *home*, (diria un *Deu*, pero no

crech que ho siga perque parlaba enxamporrat) un venedor de polvos per matar ratas; un fran-cés, un gabaig porch com haurian dit en altre temps.

La gent cansada de probarho tot, menos lo meu plan de la cria de gats, comensa á comprar polvos. Los polvos donaban resultat ¡oh! 'ls polvos, sobre tot los polvos.

Lo francés com altra divina providencia se-guia recurrent ab la caixeta al coll las poblacions atacadas del petit exércit carlí, las ratas, y los pajesos s' engrescaban qu' era un gust. Allí ahont dubtaban del éxit dels polvos los repartia d' arrós, y com l' éxit era segur la propaganda era portentosa.

Va ser com posar oli en un llum. Arribá 'ls polvos y fora ratas.

Y ara teniu que 'ls pagesos d' aquella comar-ca ja comensan á creure mes en los efectes de la ciencia que en otras cosas ja passadas de moda, y 'ls polvos aquells han fet tres efectes:

- 1 Ser mes actius que las pregarías;
- 2 Acabar ab la plaga de las ratas;
- y 3 Destruhir un xich la trenyina del ente-niment d' aquells pagesos.

NEVOT DEL ONCLE

ANUNCI

A MAS BELLAS LLEGIDORAS

Simpáticas llegidoras,
 ninetas encisadoras,
 las que sou per maridar;
 escolteume una estóneta,
 escolteune á un trist poeta
 que no pot y 's vol casar.

Lo que 'm passa 'm desatina;
 vaig cercantne una fadrina
 que me vulga per marit,
 mes com tinch tan mala trassa
 m' han donat totas carbassa,
 sent com soch tan bon partit.

Las carbassas que m' han dadas
si cas las hagués contadas
vos faria esgarrifar:
tot sovint vaig á banyarme
sens temor may de negarme
puig per forsa haig de surar.

¿No es, senyors, una gran pega?
Ves qui del mon no renega
sent com soch tan desgraciat;
sino que 'm resta esperansa,
mil voltas, ab tal frisansa
ja m' hauria suïcidat.

Tal vegada no dirian,
tal volta no acertarian
lo perque cap dona 'm vol;
no es que siga calavera,
no es que vaja ab cap tronera;
no senyors: vaig sempre sol.

No es pas que tinga cap vici
tots me donan sols defici;
en fi, soch un bon minyó;
es que diuen que ma cara
es tan mal feta y tan rara
que de mirarla fa pó.

¡Oh! societat embustera!
¿qué t' importa, trapassera,
que siga jo guapo ó no?
Tenint en lo cor grandesa
perque vols la boniquesa
¡infelís! que no tinch jo?

Si per res ho necessitas
jo no sé 'l perque t' irritas,
perque no tinch hermosó;
los ministros d' aquí Espanya
tots son de una fila estranya
y no obstant menjan turró.

En fi, noyas catalanas:
jo de casarme tinch ganas;
de lleig... sols ho so un xiquet...
soch... aixís... de mitja pasta;
ni tan lleig com en Sagasta
ni guapo com en Moret.

Com que amor, mon cor demana,
me valch de LA TRAMONTANA
fentme avuy aquí anuncia;
y si 'm caso fentho aixís
podré dir que 'm feu felís
lo fort vent del Ampurdá.

Si cas voleu enterarvos,
si cas voleu informarvos
de si soch un noy discret
passeu per la Redacció
que si cas hi ha 'l Directó
vos dirá qui es en Pepet.

Simpáticas llegidoras,
ninetas encisadoras,
si per espós me voleu
espero l' altre setmana
trovar en LA TRAMONTANA
la resposta que 'm dareu.

Si no trovo cap contesta
no m' escalfa mes la testa:
si tan mala sort me topa...
no hi ha mes... m' haig de matá,
y may mes se parlará
del trist

Pepito GARLOPA

Ja tornem á tenir 'ls embargs en dansa per
Barcelona, ab cada plantofada á las lleys é ins-
truccions camatxeras que n' hi ha per apretar á
corre.

¡Qué 'n fa de temp que ho sé que 'ls empleats
y l' administració son los primers en aplicar las
lleys y 'ls darrers en cumplirlas!

Pero no 'm desagrada veure ensenyar las
bragas á l' autoritat que no sab cumplir las lleys
que dicta.

Aficions demagogas que no puch deixar.

** **

Llegeixin, llegeixin.

Pero consti que ho traduhim de un diari por-
tugués á propósito del viatge de son rey:

«Tot ha cambiat en vint anys. Ni 'ls pobles
corren á saludar als primers magistrats de la
nació, ni 'ls reys surten de sos palaus sense un

gran acompañament de pretors armats; avans
s' alsavan archs en honor seu, se cubrian de
flors los carrers y pllassas per' hont habia de
passar; avuy temen la explosió inesperada de
una bomba de dinamita ó un crit d' afront ó
una maledicció sortida de llabis que sols habian
pronunciat per ells paraulas de respecte, y demá
com un lúgubre y extrany espectacle travessará
'ls carrers de la capital una fortaleza de ferro,
ahont lo monarca s' abrigará dels atentats dels
mal contents.»

¡¡Musclos!!

** **

Un telégrama:

«Proyéctase el envío de fuerzas, del ejército
á Andalucía para contener los desmanes contra
la propiedad ya iniciados en varios puntos.»

¿Qué ho trobeu estrany? ¡¡¡Ignocents!!!

Res mes natural. Los richs necessitan defen-
sarse d' aquellas manadas de miserables que 's
moren de fam. ¡Estarian ben frescos si 'ls ha-
bian de mantener!

¡Cá, cá! qui tinga gana que 's mori y si no 's
conforma y vol menjar de lo dels altres...
¡pum!

Perque no neixia rich.

** **

Lo ministre de la Guerra envia un escuadró
de caballería á Jérez de la Frontera...

A matar la fam.

** **

Agrahirém á la premsa que 's diu demócra-
ta y amiga del obret, que no fassa brometas
creyent noticias absurdas com la de que 'ls
obrrs de Lebrija, colocats per lo gobernador,
no volían treballar sino cobrar.

A qualsevol se li ocorra pensar que no tenen
tan poch cervell los obrers.

Y ara resulta que si preferian la miseria al
traball, era per una qüestió justíssima.

Pero no passeu cuydado, treballadors, que
'ls periódichs aquells procurarán callar ara que
alguns obrers son á la presó, pot ser á causa
de tals noticias.

Los amichs del obrer son aixís.

** **

Ha mort lo duch de Santoña deixant una for-
tuna de 200 ó 500 milions de pessetas.

Una reflexioneta:

Si l' obrer cobrés á la setmana lo que guanya
y no lo que li donan, difícilment se reunirian
en una sola má tantas riquezas.

En cambi tampoch se veuria may la fam y la
miseria com ara en Andalucía y Aragón, ni 's
donaria 'l tristíssim cas de veure morir al hospi-
tal als pobrets que mes han treballat y patit tota
la vida.

Reunir 500 milions un sol home ¡¡¡ quína
utopia!!! ¡¡¡ Quína utopia!!!

** **

Si 'ls deya que en lo ministeri de la Gober-
nació hi ha uns diners nomenats fondo de reptils
vostés serian capassos de creure ¡heretjes!
que 's tracta dels diners per pagá 'l clero.

¡Vaya unas suposicions!

Donchs no senyors, no; lo fondo de reptils,
segons la premsa madrilenya, es per mantenir
als incensers del govern, als periodistas assala-
riats y altre gent de la mateixa fusta.

No sé perque no se 'ls ha de mantenir del fon-
do de calamitats públicas.

** **

Los periódichs de Sabadell están ja tips d'
esclamarse al Sr. Alcalde d' aquella industriosa
ciutat, perque en molts y molts cafés se juga
descaradament á tota classe de jochs tirats.

Ab tot y aixó sembla que 'l senyor Vivé fá

l' orní, qual proceder nos fá creurer que los ru-
mors que corran poden ser certs.

Cridem l' atenció al senyor Gobernador ci-
vil de la Provincia, pera que fassi lo que aquell
senyor no vol fer, que li agrahirán un sens nú-
mero de familias que s' han dirigit á nosaltres
molt queixosas del comportament del Excelen-
tíssim arcalde.

Esperém que serán degudament atengudas
las nostras queixas y las de tota una ciutat, que
per ser industriosa, adoleix d' aquest mal, que
's la ruina de molts trevalladors y la desavi-
nensa de molts familias.

** **

Diu El Motin:

Passa de 14.000 duros lo recullit pera 'l Papa
ab motiu de la próxima peregrinació á Roma.
Nos apressurém á declarar expontáneament
que aquesta noticia no 's relaciona gens ni mica
ab la bullanga per fam, que s' ha celebrat en
Alcalá de los Gazules.

** **

Ha sortit ja á la llum pública lo tomo dels
treballs premiats en los Jochs Florals d' en-
guany.

Y á propósito dels Jochs.

En una correspondencia de Barcelona, pu-
blicada pe 'l periódich carcunda La Fé, hi lle-
geixo lo següent:

«En el tomo de los Juegos Florales, á escepc-
cion de la poesia Otger de la señora Moncerdá y
de La Musa Popular del señor Riera; todo lo
demas es hojarazca, pura hojarazca.»

No 'ns desagradan semblants paraulas en bo-
ca de un carbassejat en lo mateix certámen,
com ho es lo corresponsal del diari ultramon-
tá, qu' es un xitxarel-lo que mes bé li aniria una
sotana que no lo jech que porta.

¿Y dons lo discurs del president, que no val
res? Y tocant á poesías ¿que tampoch val res Lo
Vol del Águila d' En Franquessa?

Vaja, senyor Omarch: deixis de judicar á per-
sonas que 'n saben molt mes que vosté, y vájis-
sen á cremar incens al héroe del As d'oros y de
las húngaras.

** **

A Valladolid ha mort una senyora, y 'l seu
marit, en las esquelas mortuorias que ha fet
repartir, hi ha posat la següent nota:

«No demano que 's recomani l' ánima de la
finada á Deu, que tot ho veu segons ensenya la
doctrina católica, apostólica y romana, perque
crech que es inferirli una ofensa al suposar que
pera fer justicia necessita recomanacions com
si 's tractés de un jutje qualsevol.»

Si aquesta teoría 's propagués gayre entre 'ls
católichs, ¡pobres missayres, que la ballarian
magre!

** **

Mentres s' envian tropas per contenir 'ls atachs
á la propietat en Andalucía, llegim:

«De Ecija fuig un recaudador de contribucions
ab un milió y mitj de ralets;

«De Alcañiz y Teruel faltan per un cantó
75,000 y per altre 90,000 pessetas.»

¡Una friolera!

** **

La Societat coral La Fraternidad de Marto-
rell, que 's creu aludida per un suelto publicat
en lo n.º 60 del nostre periódich, diu que no es
cert que per benehir lo pendó haguessen avans
combregat sos individuos.

No tenim inconvenient en ferho constar
aixis.

** **

Aquest any las poblacions del baix Ampurdá
á pesar de las caricias d' en Camatxo, se disputa
qui tindrà la festa major mes lluhida.

A l' Escala qu' es en los dias 2, 3, 4 y 5 de Setembre la fracció federal tenen contractada l' orquesta d' en Pep de Figueras, y la fracció monárquica tenen la de Castelló d' Ampurias. També tenen contractat lo coro de Sans que donará concerts en los cafés de Martí y Serrats.

De manera que entre las duas orquestas, lo coro, regatas y lo carácter franch y agradable de sos habitants, promet ser una festa major animada y concorreguda de forasters y esperem que entre aquestos no hi haurá pas cap embargador.

Libera nos domine.

** **

Datos pera l' historia del Proletariat.

Los boters d' Alicante estan associats. Com es natural, á la treballada parlan de la societat; pero aixó no deu agradar als amos.

Un d' aquets dias en un taller troban una ordre escrita prohibintlos parlar de la societat. Los obrers demanan explicacions y suplican se retiri aquell paper. Lo majordom se nega á la demanda y l' amo aproba la conducta d' ell, dihent que 'l que no hi estés conforme podia plegar.

En efecte, plegaren los obrers.

Després de posarhi al governador per entre mitj, lo industrial reuneix als demés de la seva classe y 'ls proposa la huelga general, no logrant obtenir sino que no admetessin cap treballador sortit d' altre taller.

¡Aquí podrien venir los predicadors d' armonia entre 'l Capital y 'l Treball á cantar las alabansas de la lley de la Oferta y la Demanda!

** **

La gent de Madrid está atrafagada en obrir una subscripció que puji molts milions á fi de arreglar la marina espanyola, que fassi forsa goig, que llueixi.

¡Aixó si que es un gran pensament! ¡Aquí si que 's veu patriotisme!

¡Veyeu los madrilenys si saben fernos felissos!

Es lo que 'ns fa mes falta: lo patriotisme y una bona armada.

Ab aquestas duas cosas no més, n' hi ha prou per acabar la miseria de Andalucia, de Aragó y de tot arreu.

¡Oh talentarros!

¡¡QUE TRISTA ES LA VIDA!!

SONET

Voldria jo donarte, bella nena,
un dols petó á tos llabis candorosos;
voldria acariciar tos cabells rossos
y ferne d' ells una bufona trena;
voldria jo trencarne la cadena
que lliga nostres cors tan amorosos
voldria, sí, que fossen mes hermosos
los dias que per tu n' estich ab pena.

Voldria que 'm cantessis melodias
del amor que voldria que 'm donessis
y aixis allargarias tu mos dias...
voldria que 'm treguessis de uns apuros...
voldria: no ho puch dir... si... que 'm deixessis
per última vegada quatre duros.

PLAGAS DE BARCELONA.

Tota la capella está plena de gom á gom. No hi faltan capellans, ni música, ni l' ajuntament vestit de las festas.

Pero un xich avans de la funció surt lo propietari de la capella y en bonas paraulas treu fora tothom, inclús capellans, ajuntament, y música.

Y com á Santa Susagna no hi ha cap altre capella, la gent negra va plegar 'l ram.

En cambi las balladas á plassa varen anar com un tirabuquet.

Ara feuli un nús á la cúa d' aquell propietari.

** **

Diumenge al vespre, no sé per quin sant, passaba una professó per la ronda de Sant Antoni.

Com lo carrer es tan llarch y no 's sentia música, de lluny sols se veyan llums caminant poch á poquet.

Va ferme gracia un curiós sentintli preguntar:

—¿Tanta gent van á buscar cargols?

** **

Cuatro ó cinch carreters assaltaren lo santuari de Caboalles (Leon), y apoderantse de la imatge organisaren una professó que vá acabar-se ab una pluja de pedras sobre la mare de Deu.

¿Ahont es lo miracle? ¿Ahont es?

S' en deu haber acabat la mena.

** **

Pero no; no s' han acabat.

Aquí 'n vá un:

En la contaduria de la catedral de Palencia hi habian 1800 pessetonas... y s' han evaporat. ¿No demanaban un miracle?

** **

Y aquí 'n vá un altre per edificació d' heretjes.

Los pagesos de Berga feyan continuar las plegarias perque volian pluja.

Habian posat per intercessors al Cristo del Roser y la mare de Deu de Queralt.

Pero ¡cá! ni 'ls mils.

Donchs vinga plegarias.

Y diumenje durant la professó comensa á ploure. Aquí tenim miracle.

Dilluns continúa la pluja. Continua 'l miracle.

Dimars també pluja. Més miracle.

Dijous... pedregada tan forta, que molts camps quedan sense una planta.

Be; aixó tal vegada es á causa de tantas y tantas plegarias.

** **

Lo bisbe de Girona ha prohibit la lectura de *Lo Fuet*, setmanari mes carlí que 'n Saballs.

Lo de Barcelona ha prohibit *La Tronada* periódich anti-clerical.

Y ab tot y las prohibicions, excomunions, y tot lo acabat en *ons*, los dos periódichs continúan tan trempats.

¡Si tindrà 'ls papers mullats l' autoritat eclesiástica.

Pero, díguintme: ¿com és que l' un bisbe prohibeix un periódich carlí y l' altre 'n prohibeix un de anti-clerical?

¡Misteris! ¡Misteris!

** **

Som á missa primera á Cornellá.

Acabada la missa desde 'l peu del altar lo rector anuncia un concert á la plassa per en sortint del rosari.

Entretant arribaban á la plassa de l' iglesia fatxas estranyas y estúpidas á trompons. Casi tots tenian lo cap de coco.

A la trassa debian ser coros católichs del plá del Llobregat.

Un amich nostre va sentir que cantaban ab l' aire de una barcarola d' en Clavé una cansó carcunda, dirigint un capellá, pero ho feyan tan malament que no hi habia oidos capassos de sentir aquell galimatias.

Está clar, si aquesta gent trayentlos de cantar 'l *ruca linfierno* y 'l *gori-gori*...

Fins per cantar be 's necessita tenir 'l clatell esquilat, com los euterpenses.

** **

Vostés me dispensarán que no 'ls parli del rector de Guissona, Anton Vilarrubla, suicidat á causa, diuhen, del *estat* en que 's troba la majordona.

Com també 'm permeterán que no 'm ocupi d' un altre sacerdot que no ha esperat que Deu lo matés.

Son cosas que 'm repugna parlarne.

L' orquesta de la catedral de Tarragona continua en *huelga* com si tal cosa.

Ja fá vuyt mesos que dura y per ara... los canones continuan prenent poivo, gratantse la panxa y malehint las costums revolucionarias.

No cal dir que 'l motiu de la *huelga* es la rebaixa de sou als músichs.

Está clar; com los negocis no filan, lo clero ha de pendre providencias per quan arribi 'l dia que l' Estat los digui:

—S' ha acabat l' arrós.

** **

M' agradaria saber qué fa lo carlinarro bisbe de Daulia dintre 'l convent de monjas ahont está.

Y també m' agradaria molt coneixe los motius perque fugiren d' aquell convent duas monjetas refugiantse en una casa... que val mes no anomenar.

¿Que m' en podria enterar *La Vespa*?

** **

Un oficial d' infanteria vent escapularis, estampas, medallas y negocia missas en la porta d' una iglesia de Zamora.

Y en lo Centro Militar á Madrid hi ha una caixeta pera recullir xavos per obsequiar a la verge de la Almudena.

Ara veig motivat alló de tornarse guerreros y trabucaires los capellans.

Si 'ls militars los imitan ells imitan als militars.

O tal vegada es qüestió de pendres la feyna los uns als altres.

** **

En lo cementiri de Tarragona sembla que 'n passan de verdas y de maduras.

Divendres últim, sense anar mes lluny, se desenterrá un cadávre quan feya *vuitanta horas* que li habian donat sepultura.

Y malas llenguas diuhen que per *mandato superior* se trasladá á un altre ninxo infringint las lleys d' higiene sobre aquest punt.

Com l' ajuntament de Tarragona se 'n ocupará, estarem á la vista de lo que passa, sobretot quan sembla, segons nos diuhen, que volen tirar la culpa á qui va creure 'l que li manaban.

EPÍGRAMAS

—Ay que m' atipa l' Ambrós.

—¿Perqué?

—Sempre 'm busca 'l cós.—

Y salta la Reparada:

—Justament per xó m' agrada.

*

Com fan aquestas calors
vareig demaná á la Elena
lo vano; (es una nena
maca com un pom de flors.)
Pero 'm va deixar parat
al respondre ab mala gana:
—Que te 'l deixi ma germana,
que á mi en Pau me l' ha estripat.

JOSEPH ROSSELLÓ

XARADAS

Lletra primera,
dos musical,
dona etxicera
n' es tres total.

LL. MILLÁ.

** **

GEROGLÍFICH

K I
EE X A
D L R
A

NET-NEBOT DE M. DE R.

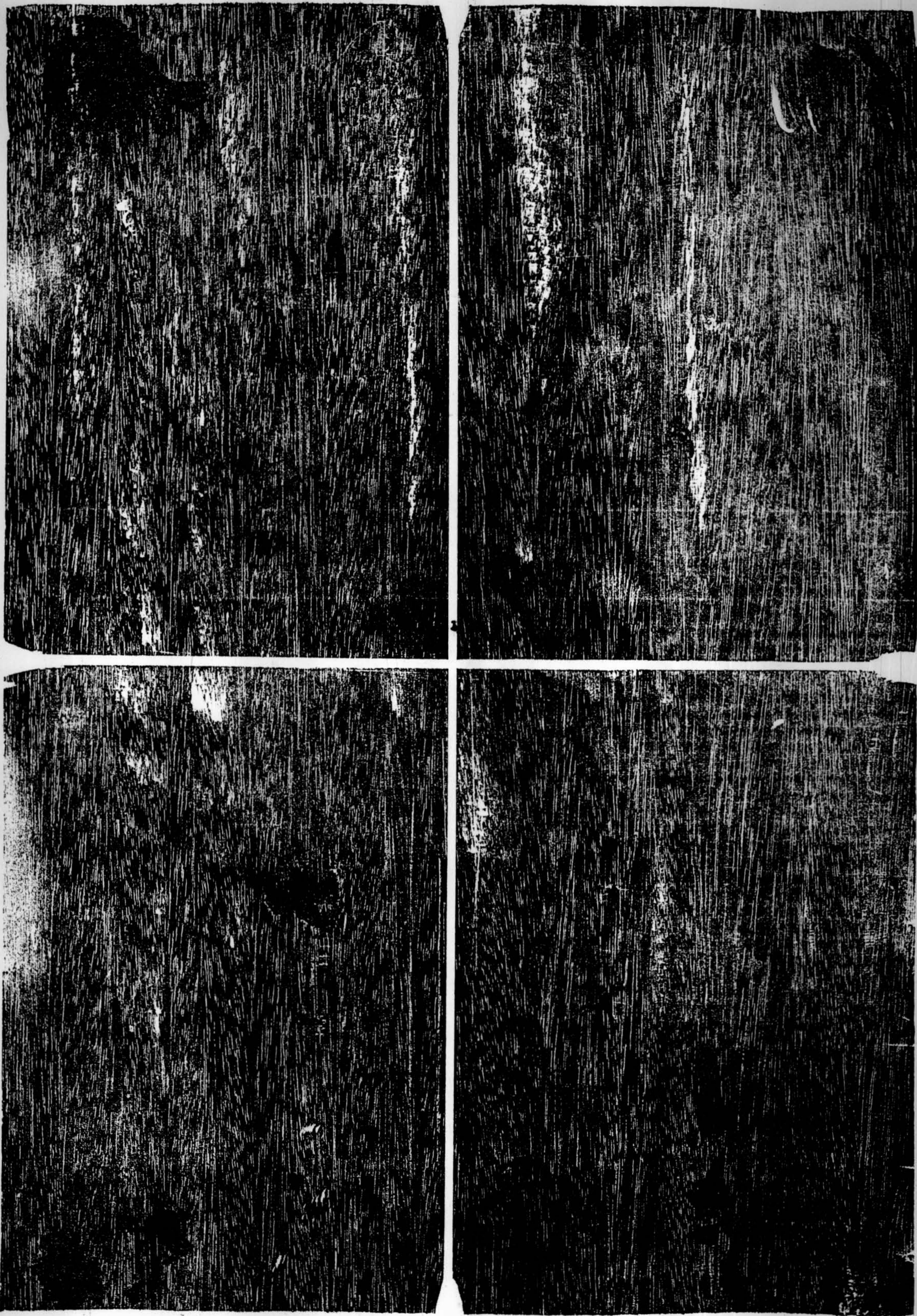
SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA: Cap-sa

GEROGLÍFICH: Un canal no es un riu.

LA TRAMONTANA

Aquesta setmana també 'ns han clavat de nassos la làmina en la Governació civil